

Funkčné skupiny makrozoobentosu vybraných lokalít horného toku riek Hnilec a Hron

Andrea Rúfusová

Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta, Katedra ekológie, Mlynská dolina 842 15 Bratislava
andrea.rufusova@gmail.com

V posledných rokoch intenzívne narastá snaha o vytvorenie celosvetovej environmentálnej politiky a legislatívy. Cieľom mnohých ekologických štúdií sa preto stalo hľadanie všeobecne použiteľného hodnotiaceho systému, platného pre rôzne geografické oblasti, rozlišujúceho špecifické typy ľudskej činnosti, odvodeného na vhodnom ekologickom koncepte. Potenciálnym riešením problematiky hľadania takejto metódy a odlišný spôsob ako charakterizovať spoločenstvo vodných organizmov, je zamerať sa na ich „species traits“ – druhové vlastnosti, ktoré odrážajú adaptácie druhov na prostredie, a tak získať „funkčný obraz“ o spoločenstve [1, 2]. Druhové vlastnosti sú „filtrované“ habitatom [3, 4, 5] a tak podobné tlaky prostredia na rôznych kontinentoch vytvárajú spoločenstvá organizmov, ktoré nemusia mať rovnaké taxonomické zloženie, ale majú rovnaké druhové vlastnosti. Vždy sa však môže v danom habitate nájsť organizmus s neočakávanými „trade-offs“. Ide o negatívne funkčné interakcie medzi „traits“, s investíciami v jednej vlastnosti, nechávajú menej zdrojov dostupných pre investície v ďalších vlastnostiach [6]. Prispievajú síce k rozmanitosti prirodzených spoločenstiev, ale taktiež komplikujú zovšeobecňovanie procesu štrukturalizácie spoločenstiev tlakmi prostredia [7] a nenapĺňajú predikcie všeobecného teoretického modelu [8, 9]. Aby sme sa vyhli takýmto komplikáciám, Statzner a kol. [10] odporúčajú používať netaxonomické zoskupenia druhov, ktoré majú čo najpodobnejšie druhové vlastnosti. Usseglio-Polatera a kol. [11] preto definovali šesť funkčných skupín makrozoobentosu na základe „species traits“, ktoré označujú gréckymi písmenami α až ζ . V našej práci sme aplikovali túto metódu na spoločenstvá makrozoobentosu vybraných lokalít horného toku riek Hnilec a Hron. Metóda vhodne zachytila narastajúci gradient antropogénnych zmien v smere riečného kontinua a hoci bola použitá na slovenské rieky prvýkrát, javí sa ako perspektívna pre použitie i v budúcnosti.

[1] Bournaud, Richoux, Usseglio-Polatera, (1992) *Regulated Rivers: Research and Management*, 1992, 7, 165.

[2] Statzner, Resh, Dolédec *Freshwater Biology*, 1994, 31, 253.

[3] Southwood, *Journal of Animal Ecology*, 1977, 46, 337–365.

[4] Southwood, *Oikos*, 1988, 52, 3–18.

[5] Townsend, *J.N. Amer. Benthol. Soc.*, 1989, 8, 36–50.

[6] Verberk, Sipel, Esselink, *Freshwater Biology*, 2008, 53, 1722–1738.

[7] Hildrew, *Proceeding of the 3th European Congress of Entomology*, 1986, 35–45.

[8] Stearns, *The Evolution of Life Histories*. Oxford University Press, 1992, Oxford.

[9] Townsend, Hildrew, *Freshwater Biology*, 1994, 31, 265–275.

[10] Statzner, Resh, Dolédec, *Freshwater Biology*, 1994, 31, 253–263.

[11] Usseglio-Polatera, Richoux, Boundard, Tachet, *Arch. Hydrobiol. Suppl.*, 2001, 139/1, monogr.stud., 53–83.